

Terapeutická panenka

v životě klientů s onemocněním demencí

■ **Text: Mgr. et Bc. Michaela Macháčková,**
sociální pracovnice, Domov u fontány Přelouč
Foto: Dagmar Kučerová

Člověk v seniorském věku s panenkou v náručí může působit nepatřičně, infantilně. Využití terapeutických panenek u klientů s onemocněním demencí je jednou z moderních metod, která je součástí reminiscenční terapie či konceptu bazální stimulace. Proto nelze opomenout, jak velký je jejich vliv na klienty.

Domov u fontány v Přelouči, příspěvková organizace Pardubického kraje, zajišťuje péči seniorům od roku 1964. Domov poskytuje nepřetržité pobytové sociální služby seniorům a osobám s demencí, zejména Alzheimerova typu, kdy již nemohou žít ve svém domácím prostředí. V současné době domov disponuje kapacitou 230 lůžek.

Terapeutické panenky jsme do našeho domova zakoupili v roce 2012 za účelem zkvalitnění poskytovaných služeb a k realizaci terapie prostřednictvím zprostředkovaného kontaktu pro klienty s onemocněním demence. Poprvé jsme se o nich dozvěděli na vzdělávacím kurzu, kde firma APOS BRNO prezentovala své produkty, mj. tuto terapeutickou pomůcku, která nás velmi zaujala. Následně jsme od kolegů z jiných zařízení získali pozitivní reference a na jejich základě jsme se rozhodli terapeutické panenky zakoupit.

V současné době využíváme 12 panenek při aktivizačních činnostech s klienty na bázi individuálního přístupu. Při práci s klientem se zaměřujeme na navození kladných emocí, eliminaci pocitů úzkosti a agrese klienta a na zlepšení komunikace. Na jednom z oddělení si terapeutickou panenku oblíbily hned tři klientky. Každá si k panence vytvořila svůj vlastní, specifický vztah. Uvádíme příběh jedné z nich.

KLIENTKA PANÍ K.

Paní K. se narodila v roce 1929 v obci Ladmovce na východním Slovensku, do 16 let žila ve městě Kráľovský Chľmec. Je nejmladší ze šesti dětí, se sourozenci se však nestýká, protože odešli na Ukrajinu a do Maďarska. Během války přišla do Přelouče, kde se seznámila se svým budoucím manželem, který tu byl jako voják. Vzali se a postavili si ve Chvaleticích domek. Měli spolu dvě dcery. Paní K. pracovala jako pekařka v perníkárně v Pardubicích, ve volném čase obdělávala zahradu a pole. Hodně

se věnovala rodině, především svým třem vnoučatům. Pomáhala dceři stavět domek a ráda háčkovala dečky. Po smrti manžela se u paní K. začaly objevovat příznaky demence.

Do našeho domova byla přijata během léta roku 2010. Měla diagnostikovanou těžkou demencí, působila hodně neklidně a fyzicky se bránila péči o vlastní osobu. Byla agresivní vůči pracovníkům a nesouvislou mluvou se snažila vulgárně vyjadřovat. Péče o klientku byla ztížena i tím, že nebyla schopná se verbálně vyjádřit a nerozuměla mluvenému slovu. Reagovala emotivně na tón hlasu, výraz tváře a gesta. Pracovníci se snažili svým přístupem nevyvolávat u klientky negativní reakce, postupovali citlivě s ohledem na její aktuální náladu. Jednotlivé úkony péče jí vysvětlovali a pracovali s ní pomalým tempem, které klientce vyhovovalo. Ve chvílích, kdy byla klidná,

měla velkou touhu předat někomu svoji lásku prostřednictvím fyzického doteku. Tuto potřebu uplatňovala směrem k pracovníkům. Proto byla paní K. jednou z prvních klientek, u které jsme se rozhodli v rámci individuální aktivizace zkusit zapojit terapeutickou panenku. Paní K. k panence okamžitě přilnula a za celý den ji nepustila z ruky. Panenka se stala součástí běžných aktivit, které klientku během dne čekaly, včetně jí nepříjemné koupele. Paní K. vše přijímala klidnějším a vstřícnějším způsobem. Všechny svůj cit a lásku směřovala k panence, kterou objímala, krmila, líbala a něžným pohledem pozorovala. Od té doby nastala při péči o osobu klientky velká změna. Prostřednictvím panenky se rapidně snížila agresivita při úkonech péče, klientka se méně bránila a byla ochotnější ke spolupráci. Byla uspokojena jedna ze základních lidských potřeb – potřeba předat někomu svoji lásku. V průběhu života v našem domově měla paní K. problém s příjmem stravy, kdy jídlo odmítala. I v této chvíli byla terapeutická panenka velkým pomocníkem. Panenka odvedla pozornost klientky, pracovníci zkoušeli „jako krmit“ panenku a zároveň nabízeli jídlo klientce. Klientka po několika minutách sama vzala lžičku do ruky a najedla se společně s panenkou. I nadále je terapeutická panenka pro paní K. velkým „partákem“, který zpřijemňuje její pobyt v našem domově. Podařilo se nám uspokojit potřebu klientky předat někomu svoji lásku. ■

